

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 23.

Lýsingaprisur fyri pettegri: 30 oy, a forsiðni, 20 oy, a 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 7. juni 1932.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

6. árg.

Traktat og Politík.

Í »Dimmalættinge« nr. 41 skrivar hr. L.-S. grein við omanfyri standandi yvirskrift. Hov-
nóðsinnihaldið í hesi grein er um tað, at eg »forbinder de samme Forestillinger med Handelstraktater, som en blind forbinder med Farverne.« Seinri skrivar hr. L.-S., at klók fólk — sum hann og hansara líkar — »vil have vanskeligt ved at finde et eneste nyttigt Vink« í tí, sum eg havi ført fram, tað er alt »fri Fantasi.« Hr. L.-S. heldur, at tað er ikki »opmuntrende at indlade sig i Diskussion« við meg; tí eg havi ikki tað »simpelste Kendskab til det, der er det brændende Punkt.«

Tá hr. L.-S. og eg eru so langt hvor frá øðrum, at hann er tann stóri heimspekingurin, meðan eg eri sum hin blindi, ið hyggur at litunum, so kunna vit ikki skifta orð hvør við annan; men eg skal seta meg stillan niður og lesa tey vísdómsorð, sum hr. L.-S. førir fram. Tað er gott, at eg veit tað; tí vit fáa »Dimmalættinge« higar í hús ið tvær ferðir um vikuna, so eg havi gott í vøntan — og tað er gleðiligt. Higar til dags hevur hr. L.-S. einki ført fram, sum vísir okkum nakra leið, sum kann føra okkum burtur úr kreppuni. Tá aðrir menn hava ført eitt ella annað hugskot fram, so kemur hr. L.-S. við sínum greinum, sum einki annað eru enn, sum »Gamal foroyingur« skrivar í »Krossinum« nr. 23: »Tær eiga ikki ein einasta sjálvfunnandi landstanka, eru einki uttan persónlig álop til at útspilla, dálka og drepa hvørt tað einasta uppskot, aðrir menn, onnur blóð koma við fyri at fremja Føroya-lands politisku og menniskjaliga livilíkindir. Alt skal válkast, gerast skitið og annstygjuligt, sum aðrir koma við.«

Vit síggja, hvussu kreppan kroystir okkum meir og meir so hvørt, sum tíðin líður. Eg loyvi mær at endurnýggja nøkur orð, sum tann framskygdi javnaðarmaðurin hr. Havstrem, sum nú liggur við havsins botn, skrivaði í hesum blaði nr. 11 fyri hin 15. mars í ár undir merkinum »Streymur« og við yvirskriftini »En Lagtingsopgave: «Kutterfiskeriet staar i Fare for at bryde sammen. Tusinder af Fiskere trues af Arbejdsløshed. Det færøske Samfund er ved at synke sammen.« Hetta eru álvarsom orð, og ein kundi trúð, at bládmenn sum t. d. hr. L.-S. góvu slíkum orðum gætur; men hr. L.-S. er líka glaður. Hann heldur, at væl

stendur til. — Víðari skrivaði »Streymur«: »Den Bane, der hidtil er vandret, kan ikke gaa's længere. Vi maa ind paa andre Veje, Veje der føres os ud af den hjemlige Krise, der ene og alene fremkommer af forældede Forretningsmetoder.« Tann góða gamla tíðin við fríum handli er umliðin, og tann máti, ið tá varð nýttur í handilslívinum — landanna millum — má nú kallast »forældede Handelsmetoder«. — Londini umgyrða seg nú við verjutolli og tilfíkum. Handilssáttmálar verða gjørdir landanna millum, og hin gamli býti-handilin er komin aftur í hásetrið. Men vit halda fram við teim »forældede Handelsmetoder«, sum hr. L.-S. og hansara parlament loyfrísa.

Kreppan kroystir okkum meir og meir, og nú tykist tað sum, at »Streymur« hevði rætt, tá hann skrivaði, at »det færøske Samfund er ved at synke sam-

men.« — »Naar vi er saa daarligt stillet, hvordan skal vi saa ride Verdenskrisen af os?« spurdi »Streymur«, og eg loyvi mær at lata henda spurning ganga víðari til hr. L.-S.

Í sínum stóra vísdómi skrivar hr. L.-S., at eg eri tápuligur, tí eg skal hava sagt, at »Samhøigheden er en Hindring for en Handelstraktat med Danmark.« Longri niðri í somu grein skrivar hann: »Hvis man paa Færøerne skulde ønske at faa en Handelstraktat bragt i Stand mellem Færøerne og Danmark, maatte vor Stilling indenfor Riget naturligvis ikke mere eksistere.« Hesi orð torva onga frágreiðing, tey greiða seg sjálv. Tey prógva, at hr. L.-S. annaðhvørt er ein so stórir heimspekingur, at meðalmenn ikki kunna fata hansara vísdómsorð, ella eisini skrivar hann í orviti — ímóti sær sjálvum.

J. H. Danbjørg.

Ny Trusel mod Verdensfreden.

Vil Japan erklære Rusland Krig?

Opsigtvækkende Meddelelse fra Østen. — Den socialistiske Arbejder-Internationale opfordrer Arbejderne til at protestere mod en ny Krig. — De russiske Socialdemokrater vil ikke have den russiske Revolution afløst af Reaktionen.

Efter Standsningen af Japans Angreb paa Kina, har der tilsyneladende været nogenlunde Ro i Østen. Men ogsaa kun tilsyneladende. Mordet paa den japanske Ministerpræsident viste til fulde, hvor stærkt den nationalistiske Stemning i Landet er, og det er faktisk Generalerne og Nationalistpartiet, der nu har Magten.

Efter at Stormagterne har stækket Japans Lyst til Erobringer i Kina — hvor de andre Stormagter nemlig har meget store økonomiske Interesser — har Japan vendt sig mod Manchuriet og de russiske Interesser i dette Land. Det er ikke usandsynligt, at de kapitalistiske Stormagter lidt mere roligt vil se den japanske Krigstrusel vende sig den Vej.

Under disse Forhold virker det ikke overraskende, at der meddeles følgende fra Østen:

Harbin.

General Honjo er ankommet hertil fra Mukden med sin Stab samtidig med, at de japanske Tropper rykker frem mod den russiske Grænse. Forlæggelsen af Hovedkvarteret fra Syd-Manchuriet til Harbin har vakt megen Opsigt, og der næres Frygt for,

at en Konflikt mellem Sovjet-rusland og Japan er nær forestaaende.

Paa de netop i disse Dage afsluttede internationale socialistiske Moder i Zürich drøftedes ogsaa dette for hele den fremtidige politiske Udvikling saa alvorlige Spørgsmaal.

Eksekutivkomitéen for Socialistiske Arbejder-Internationale vedtog en Resolution, hvori det om denne Sag hedder følgende:

Socialistisk Arbejder-Internationale opfordrer alle de tilsluttede Partier til at udøve et Tryk paa deres Regeringer, saaledes at de ikke lenger tilsidesætter de af dem selv indgaaede Forpligtelser til at tvinge en Angriber til Respekt for Freden. En Krig fra Japan mod Rusland fremmer nødvendigvis Kontrarevolutionen ikke alene i Rusland, men i hele Verden og kan fremkalde en Verdenskrig. Arbejderne vil ikke lade sig drage ind i en saadan Krig. De kræver:

1. Øjeblikkelig og betingelsesløs Romning fra Shanghai og Manchuriet af de japanske Stridskræfter.

2. Saafermt Japan skulde nægte dette, Hjemkaldelse af alle Gesandtskaber fra Japan.

3. Om nødvendigt Anvendelse af økonomiske og finansielle Sanktioner, saafremt Japan ikke er villig til at gøre, hvad der er nødvendigt i Verdensfredens Interesse.

I givet Fald vil S. A. I. appellere til den faglige internationale Central for i Fællesskab med alle Midler at modsætte sig Fremstilling og Afskibning af Ammunition, enhver Transport af Krigsmateriel og Vaaben til Japan og at boykotte alle Skibe til eller fra Japan.

Under de almindelige Forhandlinger paa den socialistiske Afrustningskonference omtalte ogsaa flere af Talerne den Fare, der truer fra Østens Stormagt, det japanske Rige.

Under Forhandlingerne her tog den russiske Socialdemokrat Abramovitsch Ordet og udtalte bl. a.:

»Japans Erobringstrang i Østen er i Øjeblikket den alvorligste Trusel mod Verdensfreden og Demokratiet. Der- som Japan angriber Rusland, vil det betyde reaktionær Kontrarevolution i dette Land og alvorlig Fare for en ny Verdenskrig. Det vil ogsaa i sine Virkninger kunne blive en Fare for Europas Demokrati og betyde nye fascistiske Styrer.

Til Trods for, at vi russiske Socialdemokrater er grunduenige med de nuværende russiske Magthavere og altid har kritiseret deres Politik og deres Diktatur, vil vi i en saadan Situation — som vi for har gjort i lignende Situationer — opfordre alle russiske Socialdemokrater til at gøre deres Pligt og forsvare den russiske Revolution.«

Abramovitschs Erklæring, der ved sin dystre Alvor gjorde det stærkeste Indtryk paa Konferencen, hilstes med stærk Tilslutning.

Mægtig Skandale i den præjssiske Landdag.

Nazister og Kommuniste i blodigt Slagsmaal. — Deputerede maatte blodoverstrømmede bæres bort. Salen forvandlet til en Slagmark.

Uhyrlige Optrin, der ikke er set Mage til i hele det tyske Rige.

I Landdagens Møde forleden blev foretaget Valg af Præsident. Nazimanden Kerl blev valgt. Der blev ialt afgivet 416 Stemmer, deraf fik Kerl 262

Stemmer, Wittmack (Socialdemokrat) 92 St. og Kasper 55 Stemmer. 7 Stemmer var ugyldige. Kerl overtog derefter Præsidiat under Latter fra Venstre og Raab fra Kommunisterne, da han erklærede det som en Selvfølge, at han vilde lede Forhandlingerne upartisk og efter Forretningsordenens Bestemmelser.

Slaget begynder.

Blækhuse, Lampeskærme og Stole som Kasteskyts.

Efter at forskellige Udvalg var nedsat, paabegyndtes der en Debat om Forretningsordenen, og herunder kom det til saa uhyrlig Slagsmaal mellem Nationalsocialister og Kommuniste, at der ikke er set Mage i hele det tyske Rige.

Kommunisten Pieck havde under Debatten tilraabt Nationalsocialisterne, at der sad Mordere i blandt dem. Nationalsocialisterne styrtede straks med truende Fagter og rasende Raab hen til Talerstolen, og Kommunisterne styrtede ligeledes derhen for at beskytte Taleren. Det kom til et heftigt Op-gør, hvorunder Nationalsocialisten Hinkler blev slaaet i Ansigtet af Kommunisterne, der bombarderede Nationalsocialisterne med Blækhuse. Dette blev for Nationalsocialisterne Signalet til at styrte løs paa Kommunisterne.

Der udvikle sig et kolossalt Slagsmaal, hvorunder de kæmpende ikke alene slog løs paa hverandre med Næverne, men ogsaa benyttede Blækhuse, Glaslampeskærme, Stole osv. som Kasteskyts. Den nationalistiske Gruppe trængte i Løbet af faa Minutter den kommunistiske Gruppe ud af Salen. Tahrige Deputerede blev blodoverstrømmede liggende og maatte bæres ud.

Mødesalen saa forfærdelig ud efter Slaget.

Dele af tunge Læderlænesteole, der var skilt ad, laa rundt omkring. Lamperne over Stenografierne var benyttet som Kasteskyts og laa midt i Salen.

De saarede.

Efter hvad der er oplyst, er følgende blevet forholdsvis haardt saaret under Slagsmaalet: Forretningsføreren for den socialdemokratiske Landdagsgruppe, den Deputerede Jürgensen, og de kommunistiske Deputerede Krämer, Kuntz og Gohlke. Jürgensen maatte bevidstløs bæres ud af Mødesalen. Krämer indfandt sig faa Minutter efter Slagsmaalet, med Ho-